

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 10 päivänä joulukuuta 2003,

valtiontuesta, jonka Ranska on toteuttanut France 2:n ja France 3:n hyväksi

(tiedoksiannettu numerolla K(2003) 4497)

(Ainoastaan ranskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2004/838/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamisasetuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaan kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa⁽¹⁾ ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I. MENETTELY

- (1) Ranskalainen televisiokanava Télévision Française 1 SA, jäljempänä 'TF1', teki 10 päivänä maaliskuuta 1993 kantelun komissiolle julkisten kanavien France 2:n ja France 3:n rahoitusta ja sen käyttämistä koskevista tavoista⁽²⁾. Kantelussa todetaan, että perustamissopimuksen 81 artiklaa, 86 artiklan 1 kohtaa ja 87 artiklaa on rikottu.
- (2) TF1 katsoo perustamissopimuksen 81 artiklan osalta, että France 2 ja France 3 ovat toteuttaneet tiettyjä yhdenmukaistettuja menettelytapoja, joilla on pyritty ja päästy kilpailun rajoittamiseen. Perustamissopimuksen 86 artiklan osalta TF1 väittää, että Ranskan valtio ylläpitää toimenpiteitä, jotka ovat ristiriidassa julkisten yritysten ja yksityisten yritysten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa, sekä toimenpiteitä, jotka edellyttävät kilpailua rajoittavia sopimuksia tai joilla edistetään niitä. Perustamissopimuksen 87 artiklan osalta TF1 toteaa, että televisiolupamaksut, pääoma- ja muut tuet sekä alijäämäluvat, joita France 2 ja France 3 saivat 90-luvun alussa, ovat valtiontukea. Lisäksi TF1 pitää valtiontukea vastaavana toimenpiteenä sitä, ettei Ranskan audiovisuaalialan korkein neuvosto (Conseil supérieur de l'audiovisuel), jäljempänä 'CSA', pysty määrittämään sakkoja julkisille kanaville. TF1 katsoo, että kyseisten valtiontukien ansiosta julkisten kanavien ei ole tarvinnut välittää kaupallisesta kannattavuudesta: se on tarjonnut toisia enemmän televisiointi-oikeuksista sekä tutustumishintoja ja erittäin alhaisia hintoja mainoksista tai sponsoroinnista.

⁽¹⁾ EYVL C 340, 27.11.1999, s. 57.

⁽²⁾ Tässä päätöksessä käytetään selkeyden vuoksi ainoastaan nimiä "France 2" ja "France 3", jotka otettiin syyskuussa 1992 käyttöön entisten nimien "Antenne 2" ja "France Régions 3" tilalle.

- (3) Komissio pyysi 16 päivänä heinäkuuta 1993 tietoja TF1:ltä, joka vastasi 30 päivänä syyskuuta 1993 päivätyllä kirjeellä. Tietopyyntö osoitettiin 12 päivänä elokuuta 1993 Ranskan viranomaisille, jotka vastasivat 9 päivänä joulukuuta 1993 päivätyllä kirjeellä.
- (4) TF1 osoitti 17 päivänä maaliskuuta 1994 komissiolle kirjeen kantelun pääkohdista.
- (5) TF1 toimitti lisätietoja 23 päivänä syyskuuta 1994 päivätyllä kirjeellä ja 12 päivänä joulukuuta 1994 päivätyllä asiakirjalla. Samoihin aikoihin komission ja TF1:n edustajat pitivät useita kokouksia.
- (6) TF1 ilmaisi 9 päivänä kesäkuuta 1995 päivätyssä kirjeessä huolestumisensa kantelun käsittelystä. Komissio vastasi 5 päivänä heinäkuuta 1995 päivätyssä kirjeessä, että tutkimus, jonka se oli tilannut julkisen televisiolähetystoiminnan rahoituksen problematiikasta kaikissa jäsenvaltioissa, ei ollut vielä valmistunut.
- (7) TF1 vaati 3 päivänä lokakuuta 1995 päivätyllä kirjeellä komissiota toimimaan. Komissio ilmoitti 11 päivänä joulukuuta 1995 päivätyllä kirjeellä valittajalle, että se oli pyytänyt lisätietoja Ranskan viranomaisilta 21 päivänä marraskuuta 1995 päivätyllä kirjeellä. TF1 antoi lisätietoja 27 päivänä marraskuuta 1995 päivätyssä asiakirjassa.
- (8) TF1 nosti 2 päivänä helmikuuta 1996 laiminlyöntikanteen komissiota vastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.
- (9) Ranskan viranomaiset vastasivat 16 päivänä helmikuuta 1996 päivätyllä kirjeellä niille 21 päivänä marraskuuta 1995 osoitettuun tietopyyntöön. Komissio osoitti 22 päivänä helmikuuta, 28 päivänä kesäkuuta, 4 päivänä ja 18 päivänä lokakuuta 1996 uusia tietopyyntöjä Ranskan viranomaisille. Nämä vastasivat 21 päivänä ja 28 päivänä maaliskuuta, 12 päivänä huhtikuuta, 18 päivänä heinäkuuta ja 20 päivänä joulukuuta 1996 päivätyillä kirjeillä ja fakseilla.
- (10) TF1 täydensi alkuperäistä kanteluaan komissiolle lähettämässään, 10 päivänä maaliskuuta 1997 päivätyssä kirjeessään.
- (11) Komissio katsoi TF1:lle 15 päivänä toukokuuta 1997 osoittamassaan kirjeessä, ettei millään Ranskan valtion toteuttamalla toimenpiteellä oltu rikottu perustamissopimuksen 86 artiklaa yhdessä 81 ja 82 artiklan kanssa.
- (12) Ranskan viranomaiset toimittivat komissiolle lisätietoja 21 päivänä lokakuuta 1997 päivätyllä kirjeellä.
- (13) Komissio ja TF1 pitivät kokouksen 10 päivänä heinäkuuta 1998.
- (14) Komissio hylkäsi 2 päivänä helmikuuta 1999 tehdyllä päätöksellä TF1:n kantelussa esitetyt kanneperusteet, jotka perustuivat perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklaan.
- (15) Komissio osoitti 26 päivänä helmikuuta 1999 tietojen antamista koskevan välipäätöksen Ranskan viranomaisille, jotka vastasivat 29 päivänä huhtikuuta 1999 päivätyllä kirjeellä.
- (16) Amsterdamin sopimuksen tultua voimaan 1 päivänä toukokuuta 1999 perustamissopimuksen liitteeksi lisättiin jäsenvaltioiden julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta laadittu pöytäkirja, jäljempänä 'pöytäkirja'.

- (17) Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tuomitsi komission 3 päivänä kesäkuuta 1999 laiminlyönnistä todettuaan, että komissio ei ollut tehnyt päätöstä TF1:n kantelun valtioneutukia koskevasta osasta⁽³⁾.
- (18) Komissio ilmoitti 27 päivänä syyskuuta 1999 Ranskalle päätöksestään aloittaa perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely France 2:n ja France 3:n saamien investointitukien sekä France 2:n vuosina 1988–1994 saamien pääomatukien osalta.
- (19) Menettelyn aloittamisesta tehty komission päätös julkaistiin *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*⁽⁴⁾. Komissio kehotti asianomaisia esittämään huomautuksensa kyseisistä toimenpiteistä.
- (20) Ranskan viranomaiset ja komission edustajat pitivät kokouksen 19 päivänä marraskuuta 1999. Ranskan viranomaiset esittivät huomautuksensa 10 päivänä joulukuuta 1999 päivätyssä kirjeessä. Euroopan kaupallisten tv-yhtiöiden yhteenliittymä (Association des Télévisions Commerciales Européennes), jäljempänä 'ACT', esitti huomautuksensa komissiolle 1 päivänä helmikuuta 2000. Ranskan viranomaiset vastasivat niihin 15 päivänä kesäkuuta 2000 päivätyssä kirjeessä.
- (21) Komission ja TF1:n edustajat pitivät kokouksen 10 päivänä helmikuuta 2000. Komission, Ranskan viranomaisten ja Ranskan television edustajat kokoontuivat 6 päivänä huhtikuuta ja 2 päivänä lokakuuta 2000.
- (22) Marraskuun 15 päivänä 2001 julkaistiin komission tiedonanto valtioneutukisääntöjen soveltamisesta julkiseen yleisradiotoimintaan⁽⁵⁾, jäljempänä 'tiedonanto'. Siinä määritellään ne periaatteet, joita komission on tarkoitus noudattaa tarkastellessaan julkisille televisioyhtiöille myönnettävää julkista rahoitusta koskevia toimenpiteitä.
- (23) Komissio pyysi Ranskan viranomaisilta uusia tietoja 29 päivänä heinäkuuta, 18 päivänä lokakuuta ja 16 päivänä joulukuuta 2002 sekä 21 päivänä tammikuuta, 20 päivänä maaliskuuta ja 15 päivänä huhtikuuta 2003 päivätyissä kirjeissä. Ranskan viranomaiset vastasivat 19 päivänä elokuuta 2002 sekä 2 päivänä tammikuuta, 11 päivänä helmikuuta, 12 päivänä helmikuuta, 19 päivänä toukokuuta, 26 päivänä elokuuta ja 7 päivänä marraskuuta 2003 päivätyissä kirjeissä.
- (24) Komission sekä Ranskan viranomaisten ja Ranskan television edustajat pitivät kokouksia 20 päivänä marraskuuta 2002 ja 11 päivänä kesäkuuta 2003. Komission ja TF1:n edustajat kokoontuivat 14 päivänä huhtikuuta 2003.
- (25) Tässä päätöksessä käsitellään ainoastaan menettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä tarkasteltuja rahoitustoimenpiteitä, nimittäin France 2:n ja France 3:n saamia investointitukia sekä France 2:n vuosina 1988–1994 saamia pääomatukia. Tämä päätös ei koske 30 päivänä heinäkuuta 1949 annetulla Ranskan lailla nro 49-1032 käyttöön otettua televisioliupamaksua, koska sitä ei käsitelty menettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä.
- (26) Jotta komissio saisi kuitenkin kokonaiskuvan Ranskan valtion ja julkisten kanavien France 2:n ja France 3:n välisistä rahoitussuhteista tämän päätöksen kattamalla ajanjaksolla, sen on otettava huomioon investointi- ja pääomatukien lisäksi myös televisioliupamaksut. Tämän johdosta komissio viittaa tässä päätöksessä televisioliupamaksuun siltä osin kuin se on tarpeen johdanto-osan 25 kapaleessa tarkoitettujen rahoitustoimien analyysin kannalta.

⁽³⁾ Asiassa T-17/96, TF1 vastaan komissio, 3 päivänä kesäkuuta 1999 annettu tuomio, Kok. s. II-1757.

⁽⁴⁾ Ks. alaviite 1.

⁽⁵⁾ EYVL C 320, 15.11.2001, s. 5.

II. YKSITYISKOHTAINEN KUVAAUS ASIANOMAISISTA TOIMENPITEISTÄ

- (27) France 2:n ja France 3:n rahoitus koostuu sekä televisiolupamaksuista että mainoksista ja sponso-roinnista saatavista tuloista. Ranskan valtion omistamien kanavien julkinen rahoitus koostuu yleensä televisiolupamaksuista. Kuitenkin vuosina 1988–1994 France 2 ja France 3 saivat lisäksi investointi-tukia sekä France 2 pääomatukia.

A. Investointi- ja muut tuet

- (28) Vuosina 1988–1994 France 2 ja France 3 saivat valtiolta investointi- ja muita tukia taulukoissa 1 ja 2 esitetyn mukaisesti.

TAULUKKO 1

France 2:n saamat tuet

(miljoonaa Ranskan frangia) (*)

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Investointituet	130	136	—	178,3	195	139	—
Muut tuet	—	—	0,74	86,52	—	—	21
Tuet yhteensä	130	136	0,74	264,82	195	139	21

(*) Eroavaisuudet, joita joissakin kyseisten taulukkojen luvuissa on verrattuina muodollisen tarkastelumenettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä esitettyihin lukuihin, johtuvat Ranskan viranomaisten menettelyn aikana toimittamista tiedoista.

TAULUKKO 2

France 3:n saamat tuet

(miljoonaa Ranskan frangia) (*)

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Investointituet	50	100	40	80	145	159	—
Muut tuet	—	—	—	—	—	4,5	—
Tuet yhteensä	50	100	40	80	145	163,5	—

(*) Eroavaisuudet, joita joissakin kyseisten taulukkojen luvuissa on verrattuina muodollisen tarkastelumenettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä esitettyihin lukuihin, johtuvat Ranskan viranomaisten menettelyn aikana toimittamista tiedoista.

B. Pääomatuet

- (29) France 2 sai tarkastelujaksolla myös kolme pääomatukea. Ranskan valtio myönsi 500 miljoonan Ranskan frangin suuruisen ensimmäisen pääomatuen vuonna 1991, 55 miljoonan Ranskan frangin suuruisen toisen pääomatuen vuonna 1993 ja 355 miljoonan Ranskan frangin suuruisen kolmannen pääomatuen vuonna 1994.
- (30) Asiaa tarkastettaessa kävi ilmi, että kanavat France 2 ja France 3 eivät saaneet televisiolupamaksuja lukuun ottamatta muuta julkista rahoitusta toimintaansa.

III. ASIANOMAISEN KOLMANNEN OSAPUOLEN ESITTÄMÄT HUOMAUTUKSET

- (31) Komissio vastaanotti muodollisessa tutkintamenettelyssä 1 päivänä helmikuuta 2000 päivätyssä kirjeessä huomiot ACT:ltä, joka edustaa valtaosaa kaupallisista televisioyhtiöistä yhteisössä.

- (32) ACT arvioi alustavasti, että yksityisille kanaville TF1, M6 ja Canal + on asetettu julkisen palvelun velvoitteita ilman, että valtio olisi myöntänyt niille rahoitusta, ja että tämän johdosta France 2:n ja France 3:n julkisen palvelun velvoitteet eivät mitenkään oikeuta niiden julkista rahoitusta. Se pahoittelee, ettei tiettyjä tietoja, kuten julkisista palvelutehtävistä julkisille kanaville koituvia lisäkustannuksia tai kanavauudistus suunnitelman sisältöä, esitetä muodollisesta tutkintamenettelystä tehdyssä päätöksessä. ACT vahvistaa kuitenkin komission analyysin kyseisten tukien vaikutuksesta kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (33) ACT vahvistaa, että televisiolupamaksut ovat olleet valtiontukea siitä lähtien, kun audiovisuaaliala vapautettiin, ja että kyseessä on uusi tuki, koska televisiolupamaksut maksetaan kanaville joka vuosi. ACT tekee tästä sen päätelmän, että komission olisi pitänyt sisällyttää televisiolupamaksut muodollisen tutkintamenettelyn soveltamisalaan. Se arvioi lisäksi, että televisiolupamaksuja ei voida pitää yhteismarkkinoille soveltuvina perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan eikä 86 artiklan 2 kohdan perusteella. France 2:n ja France 3:n julkinen rahoitus vaikuttaa sen mielestä perusteettomalta, koska yksityisillä kanavilla on samankaltaisia julkisen palvelun velvoitteita kuin julkisilla kanavilla, mutta yksityiset kanavat eivät saa vastaavaa rahoitustukea valtioilta.
- (34) ACT arvioi, että asianomaiset investointi- ja pääomatuet eivät liity tiettyyn kulttuurihankkeeseen, eikä niitä siis voida perustella perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan d alakohdalla. Se katsoo lisäksi, että ne ovat toimintatukia ja että yritysten pelastamista ja rakenneuudistusta koskevaa poikkeuslupaa ei voida soveltaa tähän tapaukseen, koska Ranskan viranomaiset eivät ole antaneet komissiolle tiedoksi kanavauudistus suunnitelmaa.
- (35) ACT palautti mieliin menetelmät, joita komission on noudatettava valtiontuen arvioimiseksi perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan nojalla. Se katsoo, että tässä erityistapauksessa tarkastellut investointi- ja pääomatuet eivät täytä mainitussa artiklassa määrättyjä arviointiperusteita, koska kyseessä ovat poikkeukselliset, väliaikaiset tuet, joita ei ole maksettu julkisen palvelun lisätehtävien rahoittamiseksi.
- (36) ACT pyytää siis komissiota tekemään lopullisen kielteisen päätöksen France 2:lle ja France 3:lle maksetuista investointitukista ja France 2:lle maksetuista pääomatuista, aloittamaan muodollisen tutkintamenettelyn televisiolupamaksusta sekä antamaan ACT:lle laajempia tietoja kyseisten kahden kanavan julkisen palvelun velvoitteista ja niiden rakenneuudistus suunnitelman sisällöstä.

IV. RANSKAN ESITTÄMÄT HUOMAUTUKSET

A. Muodollisen tutkintamenettelyn aloittaminen

- (37) Ranskan viranomaiset esittivät huomautuksensa muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta 10 päivänä joulukuuta 1999 päivätyssä kirjeessä. Ne totesivat, että niiden 20 päivänä joulukuuta 1996 ja 29 päivänä huhtikuuta 1999 päivätyt kirjeet ovat osa kyseisiä huomautuksia. Kyseisissä kahdessa kirjeessä käsiteltyä kehitystä tarkastellaan jäljempänä ainoastaan siltä osin kuin se ei käy ilmi jo 10 päivänä joulukuuta 1999 päivätyistä kirjeistä.
- (38) Ranskan viranomaiset käsittelevät ensin audiovisuaalialan vapauttamisen seurauksia. Niiden mielestä TF1:n yksityistäminen heikensi France 2:n taloudellista tasapainoa huomattavasti ja odottamattomasti, koska vuodesta 1987 alkaen TF1:n mainostulot lisääntyivät merkittävästi, kun taas France 2:n mainostulojen kasvu kääntyi laskuun. Ranskan viranomaiset selittävät kyseisen kehityksen kahdella eri tekijällä. Toinen niistä on se, että TF1:n ohjelmavalikoima suunnattiin kaupallisista syistä mainostajia eniten kiinnostavaan katsojakuntaan eli "alle 50-vuotiaisiin kotirouviin", kun taas julkiset toimijat pyrkivät laajaan ja koostumukseltaan monipuoliseen katsojakuntaan. Toinen selittävä tekijä on se, että säännösten ja määräysten nojalla julkisilla toimijoilla on vähäisemmät mahdollisuudet mainostulojen suhteen kuin yksityisillä toimijoilla.

- (39) Ohjelmien osto- ja tuotantokustannukset kärsivät tuntuvasta inflaatiosta. Koska toimijoiden määrä kaksinkertaistui neljässä vuodessa, kilpailu voimistui ohjelmamarkkinoilla, ja uudet toimijat toivat markkinoille lisävaroja. Tämän tuloksena ohjelmakustannukset nousivat ohjelmajärjestäjien riippumatta. Inflaation kompensoimiseksi kyseiset kaksi julkista kanavaa hyödynsivät ohjelmavarastoaan. Koska ohjelmien rahoitus väheni ja niiden formaattia uudistettiin harvemmin, ne menettivät katsojakuntansa, minkä johdosta myös France 2:n katsojakunta väheni huomattavasti ja samalla mainostulot vähenivät. Mainosvarojen vähentyminen ja kustannusten nouseminen heikensivät siis kyseisten kahden julkisen kanavan rahoitusta.
- (40) Ranskan viranomaiset vahvistavat, että valtion oli pakko puuttua asiaan varmistaakseen julkisten kanavien jatkuvuuden ja niiden julkisten palvelujen tarkoitukset ja mahdollistaakseen siten moniarvoisuuden säilymisen. Kyseiset julkisen palvelun tehtävät ilmenevät yleisenä laatuvelvoitteena ja erityisenä ohjelmasuunnitteluna. Ne perustuvat käsitykseen siitä, että tiedonsaannin moniarvoisuus, ohjelmien monipuolisuus sekä audiovisuaali- ja elokuva-alan luovan työn monipuolinen tukeminen edellyttävät yleisiä tehtäviä palvelevien ja riittävän laajaa yleisöä kiinnostavien julkisten kanavien olemassaoloa. Näiden tarkoitusten täyttäminen merkitsee julkisille kanaville sekä lisäkustannuksia että vähäisempiä mainostuloja. Niiden taloudellinen tilanne heikkeni vuosina 1988–1994 niin paljon, että se vaaransi niiden olemassaolon ja samalla niiden julkisen palvelun tehtävien täyttämisen. Valtion oli siis pakko antaa niille investointi- ja pääomatukia. Televisiolupamaksujen kasvu ei pystynyt tasapainottamaan ohjelmakustannusten nopeaa kasvua ja pysähdyttämään kanavien talouden romahdamista. Ranskan viranomaiset pitävät France 2:n ja France 3:n saamaa valtiontukea yhteismarkkinoille soveltuvana sekä perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan ja 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan että vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi myönnettävää valtiontukea koskevien suuntaviivojen ⁽⁶⁾ nojalla.
- (41) Ranskan viranomaiset perustelevat France 2:lle ja France 3:lle myönnettyjä investointitukia tarpeella auttaa kanavia kestämään ohjelmakustannuksien kasvun. Konsulttitoimisto Coopers & Lybrandin toteuttaman tarkastuksen johdosta molemmat julkiset kanavat laativat heinäkuussa 1991 strategia-suunnitelman, joka sisälsi sekä kummankin kanavan osalta sisäisen uudelleenjärjestelyhankkeen ja sosiaalisuunnitelman, joiden tarkoituksena oli luoda säästöjä, että strategian, jolla vastataan paremmin katsojien odotuksiin ja vahvistetaan niiden erityisluonne julkisina kanavina. Ranskan valtio osallistui strategiasuunnitelman toteuttamiseen edellä mainittuina investointitukina annetulla lisärahoituksella ja France 2:lle myönnettyllä pääomatuella sen taseen rakenteen kohentamiseksi. Ensimmäisen, 500 miljoonan Ranskan frangin suuruisen tuen osoittauduttua riittämättömäksi Ranskan valtio päätti myöntää France 2:lle kaksi uutta pääomatukea vuosina 1993 ja 1994, joista jälkimmäinen annettiin konsulttitoimisto Coopers & Lybrandin toteuttaman uuden tarkastuksen perusteella ja samaan aikaan kuin julkistettiin uusi taloussuunnitelma. Kyseisillä pääomatuilla pystyttiin tervehdyttämään France 2:n taloudellinen tilanne. Ranskan viranomaiset katsovat, että kyseisten rahoitustoimien ansiosta kyseiset kaksi julkista kanavaa pystyivät sopeutumaan uuteen kilpailutilanteeseen.
- (42) Ranskan viranomaiset muistuttavat, että kyseiset julkisille kanaville myönnetyt tuet annettiin niiden julkisen palvelun tehtäviä uudelleen arvioitaessa ja samanaikaisesti tavoitteista Ranskan valtion kanssa tehtyjen sopimusten kanssa.
- (43) Ranskan viranomaiset toteavat, että katsojakunta-, ohjelma- ja audiovisuaaliset mainosmarkkinat ovat kansallisia markkinoita, ja moittivat komissiota siitä, ettei se ollut osoittanut, miten kyseiset valtion toteuttamat rahoitustoimet olivat vaikuttaneet yhteisön sisäiseen kauppaan.

⁽⁶⁾ EYVL C 368, 23.12.1994, s. 12.

- (44) Ranskan viranomaiset esittivät 29 päivänä huhtikuuta 1999 päivätyssä vastauksessaan huomautuksia France 2:n ja France 3:n kannasta televisiointioikeuksien ja mainostenhankintaa koskeville markkinoille osallistumiseen. Ne totesivat, että julkiset kanavat eivät pysty uhkaamaan kaupallisten kanavien asemaa televisiointioikeuksien hankintamarkkinoilla, koska niiden rahoitusmahdollisuudet ovat vähäisemmät ja niiden ohjelmasuunnittelun on oltava vaativaa ja monipuolista. Kaupalliset kanavat tarjoavat ainoastaan suurta katsojakuntaa kiinnostavia ohjelmia. Lisäksi Ranskan viranomaiset kiistivät, että France 2:lla ja France 3:lla on ollut "keinotekoisien alhainen" hinnoittelupolitiikka mainosajan myynnissä. Ne huomauttivat erityisesti, että France 2:n mainosajan myyntihinnat ovat kaiken kaikkiaan ainoastaan 5–10 prosenttia TF1:n hintoja alhaisempia, vaikka viimeksi mainitulla kanavalla esitetyt mainokset tavoittivat kaksi kertaa suuremman katsojakunnan. Kahden julkisen kanavan ja TF1:n harjoittaman hinnoittelun erot vastaavat ainoastaan mainosten tehokkuuden eroa.

B. ACT:n esittämät huomautukset

- (45) Ranskan viranomaiset toimittivat komissiolle 15 päivänä kesäkuuta 2000 päivätyssä kirjeessä vastineensa ACT:n huomautuksiin. Vastineessa toistetaan kanta, jonka mukaan televisiolupamaksu on olemassa olevaa tukea, ja kiistetään, että hertsitaajuudella toimivia yksityisiä kanavia koskisi vastaavat velvoitteet kuin julkisia kanavia. Ne vahvistavat analyysinsä siitä, että tämän päätöksen kohteena olevat investointituet ja pääomatuet ovat perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan ja 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltuvia. Lisäksi ne toteavat, etteivät ne ole pyytäneet kulttuurin edistämistä koskevan 87 artiklan 3 kohdan d alakohdan soveltamista. Ne toteavat, että komission tehtävä on arvioida, ovatko sen käytettävissä olevat tiedot riittäviä menettelyn päättämiseksi ja voidaanko julkiset asiakirjat antaa tiedoksi ACT:lle.

V. KYSEISIÄ TOIMENPITEITÄ KOSKEVA ARVIOINTI

- (46) Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa määrätään, että "jollei tässä sopimuksessa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu yhteismarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan".
- (47) Jotta siis rahoitustoimi olisi perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea, kaikkien seuraavien edellytysten on täyttyttävä:

— jäsenvaltio myöntää tuen valtion varoista,

— tuella suositaan tiettyjä yrityksiä tai tiettyjä aloja ja täten se vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua,

— tuella on vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

A. Valtion varat

- (48) Tämän päätöksen kohteena olevat pääoma- ja muut tuet myönnetään valtion talousarviosta. Kyseiset tuet myönnettiin joko säädöksen tai sääntelypäätöksen nojalla. Näin ollen ei ole epäilystä siitä, etteikö kyseisiä toimenpiteitä toteutettaisi valtion varoista.

B. Valikoiva etu ja kilpailun vääristyminen

- (49) Kaikki France 2:n ja France 3:n vuosina 1988–1994 saamat tuet merkitsivät kyseisille julkisille kanaville rahavaroja, joita ne saattoivat käyttää rahoittaakseen toimintaansa tai tehdäkseen investointeja ja jotka ne saivat koskematta omiin varoihinsa tai ottamatta markkinalainaa. Ne saivat tuesta siis etua. Se on lisäksi valikoiva, sillä siitä hyötyivät ainoastaan kyseiset kaksi julkista televisiokanavaa, eivätkä kaikki televisio-operaattorit, olivatpa ne sitten julkisia tai yksityisiä.

- (50) Vuosina 1988–1994 Ranskan valtio myönsi lisäksi France 2:lle kolme pääomatukea. Komissio on tavanomaisesti sitä mieltä, että valtion yritykselle antama pääomatuki ei muodosta yritykselle valikoivaa etua, jos tuki toteutetaan olosuhteissa, jotka olisivat hyväksyttävissä tavanomaisissa markkinatalouden olosuhteissa toimivalle yksityiselle sijoittajalle. Kyseistä markkinataloudessa toimivan yksityisen sijoittajan testiä voidaan luonnollisesti soveltaa ainoastaan kaupallisiin toimiin tehtyihin investointeihin, joista diskontataan tavanomainen tuotto. Tässä erityistapauksessa France 2 suunnittelee ja lähettää televisio-ohjelmia, jotka ovat Ranskan valtion sille antamien tehtävien mukaisia. Ranskan valtio rahoittaa suoraan suuren osan sen toiminnasta televisiolupamaksuilla. Sen ohjelmasuunnittelun tavoitteena ei ole mainostulojen maksimointi. France 2:n pääomarakennetta vahvistaessaan Ranskan valtion ensisijainen tavoite ei siis ollut tuoton optimointi. Ranskan valtio ei siis myöntänyt pääomatukia France 2:lle samoin perustein kuin markkinataloudessa toimiva yksityinen sijoittaja. Ranskan viranomaiset väittivät 20 päivänä joulukuuta 1996 ja 29 päivänä huhtikuuta 1999 päivätyissä huomautuksissaan, että Ranskan valtio oli toiminut kuten markkinataloudessa toimiva yksityinen sijoittaja. On kuitenkin ristiriitaista väittää joissakin huomautuksissa valtion toimineen kuten yksityinen sijoittaja markkinataloudessa ja muodollisen tutkintamenettelyn aloittamista koskeneissa huomautuksissa, että Ranskan valtion France 2:lle antamassa tuessa on noudatettu vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi myönnettävää valtiontukea koskevia suuntaviivoja. Suuntaviivoja sovelletaan yrityksen pelastamiseen tai rakenneuudistukseen myönnettäviin tukiin eikä markkinataloudessa toimivan yksityisen sijoittajan toimiin.
- (51) Koska Ranskan viranomaiset väittivät kuitenkin toimineensa samankaltaisesti France 2:n suhteen kuin markkinataloudessa toimiva yksityinen sijoittaja, kyseistä väitettä on syytä tarkastella. Jotta voitaisiin arvioida, onko pääomatuet myönnetty tavanomaisissa markkinatalouden olosuhteissa, on analysoitava tuensaajan taloudellisista tuloksista pääomatukien myöntämistä edeltävällä ajanjaksolla sekä markkinaennusteisiin perustuvia rahoitusnäkymiä. Taulukosta 3 käy ilmi France 2:n nettotulos ennen kolmen investointituen saamista ja sen jälkeen.

TAULUKKO 3

France 2:n rahoitusasema vuosina 1988–1994

(miljoonaa Ranskan frangia)

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Liikevaihto	2 835,66	2 878,81	3 047,18	3 414,15	4 393,52	4 367,65	4 935,79	5 073,76
Varainhoitovuoden nettotulos	– 99,92	– 329,19	– 744,25	– 92,92	75,51	52,01	73,13	60,73

Lähde: France 2:n tulostilit

- (52) Taulukko 3 osoittaa, ettei France 2 tuottanut voittoa pääomatukien myöntämisen aikoihin. Ranskan viranomaiset eivät voineet odottaa investoinnilleen kanavan aiempien tulosten perusteella kohtuullista tuottoa. Ne eivät myöskään voineet odottaa yrityksen rahoitusnäkyvien tai markkinaennusteiden perusteella tavanomaista sijoitetun pääoman tuottoa. Vaikka France 2:n tuottavuus palautui vuodesta 1992 alkaen muutaman tappiollisen vuoden jälkeen, kanavan tekemän vähäisen voiton mahdollistivat ainoastaan Ranskan valtion vuosina 1993 ja 1994 myöntämät ylimääräiset pääomatuet. Tämän johdosta Ranskan viranomaisten väitettä siitä, että France 2:lle myönnettyjä pääomatukia on pidettävä tavanomaisena markkinainvestointina, ei voida hyväksyä.
- (53) Näin ollen komissio katsoo, että markkinataloudessa toimiva yksityinen sijoittaja ei olisi myöntänyt France 2:lle vastaavia pääomatukia kuin mitä Ranskan valtio maksoi vuosina 1991, 1993 ja 1994. Ne muodostivat siis France 2:lle valikoivan lisäedun, koska France 2 oli ainoa televisiokanava, joka sai pääomatukia toimintansa rahoittamiseen.

- (54) Lisäksi olisi tarkasteltava, täyttyykö myönnettyä etua koskeva edellytys asiassa Altmark annetussa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomiossa⁽⁷⁾ vahvistettujen kumulatiivisten edellytysten perusteella. Kyseessä ovat seuraavat edellytykset:
- edunsaajayrityksen tehtäväksi on tosiasiaissa annettu julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen, ja nämä velvoitteet on määritelty selvästi,
 - parametrit, joiden perusteella korvaus lasketaan, on etukäteen vahvistettava objektiivisesti ja läpinäkyvästi, jotta vältettäisiin sellaisen taloudellisen edun sisältyminen korvaukseen, joka olisi omiaan suosimaan edunsaajayritystä suhteessa sen kilpailijayrityksiin,
 - korvaus ei saa ylittää sitä, mikä on tarpeen, jotta voidaan kattaa kaikki ne kustannukset tai osa niistä kustannuksista, joita julkisen palvelun velvoitteiden täyttäminen aiheuttaa, kun otetaan huomioon kyseisestä toiminnasta saadut tulot ja kyseisten velvoitteiden täyttämisestä saatava kohtuullinen voitto, ja
 - silloin, kun yritystä ei valita julkisia hankintoja koskevassa menettelyssä, tarvittavan korvauksen taso on määritettävä tarkastelemalla sellaisia kustannuksia, joita hyvin johdetulle ja riittävillä välineillä varustetulle keskivertoyritykselle aiheutuisi kyseisten velvoitteiden täyttämisestä, kun otetaan huomioon toiminnasta saadut tulot ja kyseisten velvoitteiden täyttämisestä saatava kohtuullinen voitto.
- (55) Tässä erityistapauksessa komissio katsoo, ettei Altmark-tuomiossa vahvistettu toinen edellytys täyty. Investointi- ja pääomatuet ovat Ranskan valtion France 2:lle ja France 3:lle myöntämiä täsmällisiä tukitoimenpiteitä, joiden avulla kyseisten kanavien oli tarkoitus selvittää heikentyneestä taloudellisesta tilanteestaan. Kyseinen rahoitus myönnettiin jälkikäteen odottamattomasta tilanteesta selviytymiseksi. Kyseessä ei siis ole objektiivisesti ja läpinäkyvästi etukäteen vahvistettujen parametrien mukaisesti myönnetty rahoitus.
- (56) Altmark-tuomiossa vahvistetun neljännen edellytyksen osalta komissio toteaa, että niitä televisiokanavia, joille Ranskan viranomaiset ovat antaneet julkisen palvelun tehtäviä, ei valittu julkisia hankintoja koskevassa menettelyssä. Lisäksi molemmille julkisille kanaville annetun korvauksen tasoa ei määritetty tarkastelemalla sellaisia kustannuksia, joita hyvin johdetulle ja riittävillä välineillä varustetulle keskivertoyritykselle aiheutuisi kyseisten tehtävien täyttämisestä.
- (57) Koska Altmark-tuomiossa vahvistetut kumulatiiviset edellytykset eivät täyty, komissio toteaa, että tämän päätöksen kohteena olevat pääoma- ja muut tuet ovat antaneet France 2:lle ja France 3:lle perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja valikoivia etuja.
- (58) Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön⁽⁸⁾ mukaan kaikella valtiontuella, jolla vahvistetaan jonkin yrityksen asemaa suhteessa muihin yhteisön sisäisessä kaupassa kilpaileviin yrityksiin, vääristetään kilpailua. Kun komission tässä asiassa toteuttama tutkinta alkoi vuonna 1988, audiovisuaaliala oli Ranskassa avointa kilpailulle. France 2 ja France 3 kilpailivat muiden televisiotoiminnan harjoittajien kanssa. Tämän päätöksen kohteena olevilla rahoitustoimilla niiden saama taloudellinen etu on väistämättä ylläpitänyt tai lujittanut niiden asemaa suhteessa niiden kilpailijoihin. Niiden saamat rahoitustoimet ovat siis vääristäneet kilpailua perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

⁽⁷⁾ Asiassa C-280/00, Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg vastaan Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, 24 päivänä heinäkuuta 2003 annettu tuomio; ei vielä julkaistu.

⁽⁸⁾ Ks. asiassa C-730/79, Philip Morris Holland BV vastaan komissio, 17 päivänä syyskuuta 1980 annettu tuomio, Kok. s. 2671, sekä asiassa C-259/85, Ranska vastaan komissio, 11 päivänä marraskuuta 1987 annettu tuomio, Kok. s. 4393.

C. Vaikutus kauppaan

- (59) Valtion rahoitustoimenpide on perustamissopimuksen 87 sopimuksen 1 kohdan mukainen valtiontuki ainoastaan, jos se vaikuttaa tosiasiallisesti tai potentiaalisesti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kun valtion myöntämällä rahoitustuella vahvistetaan yhden yrityksen asemaa suhteessa toisiin yhteisön sisäisessä kaupassa kilpaileviin yrityksiin, tuen on katsottava vaikuttaneen viimeksi mainittuihin⁽⁹⁾. Yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut kyseistä vaikuttamisen käsitettä laajasti. Niinpä se, että asianomainen yritys ei itse osallistu vientiin, ei sulje pois sitä mahdollisuutta, että kauppaan vaikuttaisiin. Kun jäsenvaltio myöntää tukea jollekin yritykselle, kotimaan toiminta saattaa pysyä samana tai jopa lisääntyä, mikä puolestaan vähentää toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden yritysten mahdollisuuksia sijoittautua kyseisille markkinoille. Tuella mahdollistetaan sellaisen markkinaosuuden säilyttäminen, jonka toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneet kilpailijat olisivat voineet vallata⁽¹⁰⁾.
- (60) Tiedonannossa todetaan edellä mainitun oikeuskäytännön perusteella, että "näin ollen julkiseen yleisradiotoimintaan myönnetyn valtion rahoituksen voidaan yleensä katsoa vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tämä koskee erityisesti ohjelmaoikeuksien ostoa ja myyntiä, mikä tapahtuu usein kansainvälisellä tasolla. Niiden julkisten yleisradioyhtiöiden osalta, jotka saavat myydä mainos aikaa, myös mainostamisella on rajat ylittäviä vaikutuksia varsinkin kansalliset rajat ylittävillä yhtenäisillä kielialueilla. Lisäksi kaupallisten radio- ja televisioyhtiöiden omistajana voi olla useampi kuin yksi jäsenvaltio."⁽¹¹⁾
- (61) Komissio tarkasteli kyseistä kauppaan vaikuttamista perusteellisesti tietojen antamista koskevassa välipäätöksessään⁽¹²⁾ sekä muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä. Audiovisuaalisten lähetysoikeuksien hankkimista ja ohjelmien ostoa koskevilla markkinoilla on kansainvälinen ulottuvuus, vaikka oikeudet ja ohjelmat hankitaan yleensä tietyille maantieteellisille markkinoille. France 2:lle ja France 3:lle myönnetty rahavarat antoivat niille ylimääräisiä kilpailukeinoja audiovisuaalisten lähetysoikeuksien hankkimiseen ja sellaisiin ohjelmiin tehtyihin investointeihin, jotka sen jälkeen pantiin myyntiin. Lisäksi kyseisillä tukitoimenpiteillä asetettiin France 2 ja France 3 edullisempaan asemaan kuin niiden yhteisössä toimivat kilpailijat ja samalla vähennettiin viimeksi mainittujen mahdollisuuksia sijoittautua Ranskaan. Tässä yhteydessä olisi pantava merkille, että osalla tässä päätöksessä tarkasteltua ajanjaksoa eräs useassa jäsenvaltiossa toimiva audiovisuaalialan konserni omisti osakkeita ranskalaisesta Cinq-kanavasta, joka teki konkurssin vuonna 1992.
- (62) Tämän johdosta France 2:n ja France 3:n saamat pääoma- ja muut tuet ovat vaikuttaneet jäsenvaltioiden väliseen kauppaan perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
- (63) Nämä huomautukset huomioon ottaen olisi tehtävä se päätelmä, että Ranskan viranomaisten France 2:lle ja France 3:lle maksamat tuet sekä France 2:lle vuosina 1988–1994 maksetut pääomatuet ovat perustamissopimuksessa tarkoitettuja valtiontukia.

VI. FRANCE 2:N JA FRANCE 3:N VALTUUTTAMINEN TUOTTAMAAN YLEISIIN TALOUDELLISIIN TARKOITUKSIIN LIITTYVÄÄ PALVELUA

- (64) Perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdassa määrätään, että "yrityksiin, jotka tuottavat yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja, sekä fiskaalisiin monopoleihin sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä ja varsinkin kilpailusääntöjä siltä osin kuin ne eivät oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä hoitamasta niille uskottuja erityistehtäviä. Kaupan kehitykseen ei saa vaikuttaa tavalla, joka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa."

⁽⁹⁾ Ks. edellä mainittu asiassa Philip Morris annettu tuomio.

⁽¹⁰⁾ Ks. erityisesti asiassa 102/87, Ranska vastaan komissio, 13 päivänä heinäkuuta 1988 annettu yhteisöjen tuomioistuimen tuomio, Kok. s. 4067, sekä asiassa C-303/88, Italia vastaan komissio, 21. maaliskuuta 1991 annettu yhteisöjen tuomioistuimen tuomio, Kok. s. I-1433.

⁽¹¹⁾ Tiedonannon 18 kohta.

⁽¹²⁾ Ks. johdanto-osan 15 kappale.

- (65) Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 86 artikla merkitsee yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja tuottamaan valtuutetuille yrityksille poikkeusta valtioneuvoston päätöksen (13). Altmark-tuomiossa vahvistetaan implisiittisesti, että valtiontuki, jolla hyvitetään taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottamisesta yritykselle aiheutuneet kustannukset, voidaan katsoa yhteismarkkinoille soveltuvaksi, mikäli perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdassa asetetut edellytykset täyttyvät.
- (66) Vakiintuneen oikeuskäytännön (14) mukaan perustamissopimuksen 86 artikla sisältää poikkeusmääräyksen, jota on tulkittava suppeasti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on selvittänyt, että jotta toimenpiteeseen voidaan soveltaa kyseistä poikkeusta, sen on täytettävä seuraavat ehdot:
- kyseessä on yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvä palvelu ja jäsenvaltio on määritellyt sen selvästi sellaiseksi,
 - jäsenvaltio on uskonut nimenomaan kyseessä olevan yrityksen tehtäväksi kyseisen palvelun tarjoamisen,
 - perustamissopimukseen sisältyvien kilpailusääntöjen soveltaminen estäisi yritykselle osoitetun tehtävän täyttämisen ja poikkeus ei vaikuta kaupan kehitykseen yhteisön etujen vastaisesti.
- (67) Tiedonannossa vahvistetaan ne menetelmät ja periaatteet, joilla komissio aikoo valvoa kyseisten edellytysten täyttämistä yleisradiotoiminnassa. Tässä erityistapauksessa komission on näin ollen määritettävä, että:
- France 2- ja France 3 -televisiokanavien toiminta on julkisen palvelun toimintaa, ja niiden julkisen palvelun tehtävät on määritelty selkeästi (määritelmä),
 - France 2:lle ja France 3:lle on annettu kyseiset julkisen palvelun tehtävät virallisella asiakirjalla (tehtävänanto ja valvonta),
 - niille myönnetty taloudellinen korvaus on suhteessa niiden julkisen palvelun toiminnan nettokustannuksiin (suhteellisuus).
- (68) Komission on analyysissään otettava huomioon myös pöytäkirja. Siinä muistutetaan, että jäsenvaltioiden julkinen yleisradiotoiminta liittyy suoraan jokaisen yhteiskunnan demokraattisiin, yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin samoin kuin tarpeeseen turvata viestinnän moniarvoisuus. Siinä määrätään täsmällisemmin, että jäsenvaltioilla on toimivaltuudet "rahoittaa julkista yleisradiotoimintaa, siinä määrin kuin rahoitus myönnetään yleisradioyrittäjälle kunkin jäsenvaltion antaman, määrittelemän ja järjestämän julkisen palvelun tehtävän täyttämiseksi, ja siinä määrin kuin rahoitus ei vaikuta yhteisön kauppa- ja kilpailusuhteisiin sellaisessa laajuudessa, että se olisi yleisen edun vastaista, kun samalla otetaan huomioon tällaisen julkisen palvelun tehtävän toteuttaminen".

(13) Asiassa T 106-95, FFSA ja muut vastaan komissio, 27. helmikuuta 1997 annettu yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio, Kok. s. II-229.

(14) Ks. edellä mainittu asiassa FFSA annettu tuomio.

A. France 2:n ja France 3:n julkisen palvelun tehtävien määritelmä

- (69) Julkisen palvelun tehtävien määrittäminen kuuluu pöytäkirjan ja tiedonannon nojalla jäsenvaltioille. Tiedonannossa todetaan, että kun otetaan huomioon yleisradiotoiminnan erityisluonne, 'laaja-alainen' määritelmä, jonka mukaan tietyn yleisradioyhtiön tehtäväksi uskotaan tasapainoisen ja vaihtelevan ohjelmiston tarjoaminen julkisen palvelun tehtävän mukaisesti, samalla kun pidetään katsojaosuus riittävän suurena, voidaan katsoa pöytäkirjan tulkitsevien määräysten mukaan 86 artiklan 2 kohdan nojalla oikeutetuksi. Tällainen määritelmä olisi yhdenmukainen yhteiskunnan demokraattisten, yhteiskunnallisten ja kulttuuristen tarpeiden täyttämistä koskevan tavoitteen kanssa ja varmistaisi moniarvoisuuden, mukaan lukien kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus.⁽¹⁵⁾ Olisi palautettava mieleen, että määriteltäessä julkista palvelua yleisradiotoiminnan alalla komission tehtävä rajoittuu selvien virheiden valvontaan⁽¹⁶⁾.
- (70) Viestinnänvapaudesta 30 päivänä syyskuuta 1986 annetun Ranskan lain nro 86-1067 48 §:ssä viitataan France 2- ja France 3 -televisiokanavien kasvatukselliseen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen tehtävään. Lain 54, 55 ja 56 §:ssä määritetään tarkasti tietyt France 2:n tai France 3:n tehtävät hallituksen tiedotustilaisuuksien ja parlamenttikeskustelujen ammattijärjestöjä ja ammattialan järjestöjä sekä Ranskassa eniten harjoitettuja uskontokuntia koskevien lähetysten osalta.
- (71) France 2:n ja France 3:n julkiset palvelutehtävät luettelaa yksityiskohtaisesti kummankin kanavan osalta niiden tehtävänkuvauksissa. Elokuun 28 päivänä 1987 vahvistetun France 2:n tehtävänkuvauksen 3 §:ssä määrätään, että yhteiskunta suunnittelee ja ohjelmoi lähetysensä tarkoituksenaan tuottaa koko katsojakunnalle tietoa, kulttuuriantia ja viihdettä laissa sille säädetyn kulttuurisen, koulutuksellisen ja sosiaalisen tehtävän mukaisesti ja että se varmistaa erityisesti ohjelmillaan kulttuuriperinnön arvostuksen ja osallistuu sen rikastuttamiseen. Samaten 28 päivänä elokuuta 1987 vahvistetussa France 3:n tehtävänkuvauksen 3 §:ssä toistetaan kyseiset kaksi määräystä ja lisätään kolmas, jonka mukaan yhteiskunta suunnittelee ja ohjelmoi eri alueilla sellaisia ohjelmia, joilla edistetään erityisesti kulttuuri-, sosiaali- ja ammattiyhteisöjen sekä hengellisten ja filosofisten yhteenliittymien ilmaisuvapautta ja tiedonsaantia.
- (72) Tämän jälkeen noin 20:ssä §:ssä kuvataan tarkemmin kyseiset julkisen palvelun tehtävät: ajatus- ja mielipidesuuntausten moniarvoinen ilmentäminen; tiedonsaannin rehellisyys, riippumattomuus ja moniarvoisuus; sopeutuminen teknologian muutoksiin; ohjelmien mukauttaminen kuurojen ja kuulovammaisten vaikeuksiin; hallituksen tiedotustilaisuuksien ja tärkeimpien parlamenttikeskustelujen, poliittista koulutusta, ammattijärjestöjä ja ammattialan järjestöjä sekä Ranskassa eniten harjoitettuja uskontokuntia koskevien lähetysten levitys; kansallisiin suurtapahtumiin ja tieliikenneturvallisuuteen liittyvien viestien sekä kuluttajavalistusta käsittelevien lähetysten levitys; kasvatuksellisten ja sosiaalisten ohjelmien lähettäminen; dokumenttien, uutis-, teatteri-, musiikki-, tanssi-, viihde-, urheilu-, lasten ja nuortenohjelmien sekä fiktion levitykseen ja luonteeseen liittyvät velvoitteet.
- (73) Syyskuun 16 päivänä 1994 laaditut France 2:n ja France 3:n tehtävänkuvauksilla, joilla korvattiin vuoden 1987 tehtävänkuvaukset, vahvistetaan kyseiset julkisen palvelun tehtävät. Tehtävänkuvauksen johdanto-osassa todetaan, että kansalliset televisioyhtiöt (France 2 ja France 3) ovat kaikkien kansalaisten televisiokanavia. Tämän vuoksi niiden tarkoituksena on saada mahdollisimman laaja yleisö profiloitumalla erityisellä ohjelmatarjonnalla, joka perustuu neljään tärkeimpään ominaispiirteeseen:

- toteuttamalla niille laissa säädettyä kulttuurisia, kasvatuksellisia ja yhteiskunnallista tehtävää kyseiset kanavat tarjoavat yleisölle tietoa, kulttuuria ja viihdettä ihmisarvoa jatkuvasti kunnioittaen,
- ne varmistavat ohjelmiansa moniarvoisuuden tarjoamalla kaikkia ohjelmalajeja ja kohdistamalla ohjelmansa kaikille katsojakunnille,

⁽¹⁵⁾ Tiedonannon 33 kohta.

⁽¹⁶⁾ Tiedonannon 36 kohta.

- niiden kulttuuri- ja nuoriso-ohjelmat ovat erityisen monipuolisia ja -alaisia,
- ne pyrkivät vakavasti luovaan televisiotoimintaan panostamalla innovaatioon, kiinnittämällä järjestelmällisesti huomiota journalismityyliin ja suosimalla alkuperäistuotantoja, joilla pyritään erityisesti painottamaan ranskalaista kulttuuriperintöä.

Kansallisten televisioyhtiöiden on toimittava esikuvana etiikan, laadun ja mielikuvituksen osalta. Tämän vuoksi niiden on vältettävä karkeuksia. Niiden katsojakuntaansa kiinnittämä huomio ilmaisee enemmänkin kunnioitusta yleisöä kohtaan kuin kaupallisuuden tavoittelemista. France 2:n tehtävänkuvauksen johdanto-osassa kuvataan kanava ainoana julkisen alan yleiskanavana, jonka tavoitteena on laaja katsojakunta, jolle se tarjoaa monipuolisen ja tasapainoisen ohjelmavalikoiman, kun taas France 3:n tehtävänkuvauksen johdanto-osassa todetaan, että kanavan erityistehtävänä on toimia alueellisena ja paikallisena kanavana, joka painottaa hajautettua tiedonsaantia ja alueellisia tapahtumia. Samoin kuin 28 päivänä elokuuta 1987 laadituissa tehtävänkuvauksissa, parissakymmenessä §:ssä määrätään yksityiskohtaisesti kyseiset julkisen palvelun tehtävät.

- (74) Komissio katsoo, että France 2:n ja France 3:n saamat julkisen palvelun tehtävät vastaavat perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvää palvelua. Kyseiset julkisen palvelun tehtävät ovat selkeästi määriteltäviä ja perusteltuja, koska niillä pyritään tyydyttämään ranskalaisen yhteiskunnan demokraattiset, sosiaaliset ja kulttuuriset tarpeet sekä takaamaan moniarvoisuus, kulttuurinen ja kielellinen moniarvoisuus mukaan luettuna, pöytäkirjan mukaisesti. Komissio toteaa lisäksi, että kyseiset julkisen palvelun tehtävät kattavat kaikkien France 2:n ja France 3:n lähettämien ohjelmien rakenteen. Kyseisten kahden kanavan julkisen palvelun toiminta koostuu siten niiden ohjelmien suunnittelusta ja levityksestä. Tietty julkisen palvelun tehtävät ovat tietysti yleisluonteisia ja pikemminkin laadullisia, mutta pöytäkirjan tulkitsevien määräysten perusteella komissio pitää kyseistä laajaa määritelmää perusteltuna. Komissio katsoo, ettei kyseisessä julkisen palvelun tehtävien määrittelyssä ole ilmeistä virhettä.
- (75) Molempien julkisten kanavien tehtävänkuvauksissa on määräyksiä alkuperäisesti ranskankielisten elokuvien ja audiovisuaalisten teosten levityskiintiöistä ja elokuvien yhteistuotannon rahoituksesta. Kyse on sääntelymääräyksistä, joita sovelletaan kaikkiin televisioyhtiöihin, jotka lähettävät koodaamatonta ohjelmaa hertsitaajuudella. Koska kyseiset toimenpiteet eivät kuulu tämän päätöksen tarkastelualaan, tässä päätöksessä ei oteta huomioon audiovisuaali- ja elokuvatuotannon alalle täten myönnettyjä etuja koskevaa mahdollista selvitystä.

B. Toimeksianto ja valvonta

- (76) Kyseiset julkisen palvelun tehtävät on annettu France 2:lle ja France 3:lle virallisilla säädöksillä: lailla nro 86-1067 sekä 28 päivänä elokuuta 1987 ja 16 päivänä syyskuuta 1994 pääministerin asetuksina annetuilla tehtävänkuvauksilla. Niissä määrätään, että tietyt velvoitteet täsmennetään vuotuisissa määräyksissä. Syyskuun 16 päivänä 1994 annetuissa tehtävänkuvauksissa todetaan lisäksi, että niissä mainittuja velvoitteita ja periaatteita täsmennetään tarpeen mukaan Ranskan valtion ja kanavien välisissä tavoitesopimuksissa.
- (77) Ranskan viranomaiset ovat ottaneet käyttöön erilaisia menetelmiä valvoakseen, että France 2 ja France 3 täyttävät julkisen palvelun tehtävänsä. Molemmat julkiset kanavat antavat vuotuisesti viestintäministerille ja CSA:lle kertomuksen niiden tehtävänkuvauksissa olevien määräysten täytäntöönpanosta. CSA julkaisee vuosittain kertomuksen, jossa se arvioi kummankin kanavan osalta artiklokohtaisesti tehtävänkuvauksen noudattamista. Mikäli jompikumpi kanava syyllistyy julkisen palvelun tehtäviensä huomattavaan laiminlyöntiin, CSA osoittaa julkiset huomautuksensa kyseisen kanavan hallintoneuvostolle.

- (78) Parlamentti äänestää lain nro 86-1067 53 §:n mukaisesti julkisten kanavien talousarviosta kummasakin kamarissa valtiovarainvaliokunnan jäsenen laatiman kertomuksen perusteella. Mietinnön esittelijä voi esittää huomautuksensa siitä, miten kanavat ovat täyttäneet julkisen palvelun tehtävänsä, mikäli hän pitää sitä tarpeellisena.
- (79) Olisi pantava merkille, että kummankin kanavan hallintoneuvoston 12 jäsenestä kaksi on Ranskan kansalliskokouksen jäsentä, neljä valtion edustajaa ja neljä asiantuntijaa. Kyseiset kymmenen henkilöä eivät edusta kanavia, ja voivat näin ollen vapaasti esittää huomautuksensa julkisen palvelun tehtävien täyttämisestä.

C. Julkisen palvelun toiminnan rahoituksen oikeasuhteisuus

- a) *Julkisen palvelun toiminnan kustannuksista maksetun valtion korvauksen arviointi*
- (80) Komission on arvioitava, ovatko France 2:lle ja France 3:lle maksetut valtiontuet oikeassa suhteessa niiden julkisen palvelun toiminnan kustannuksiin. Tiedonannossa todetaan: ”Jotta suhteellisuudesta läpäistäisiin, valtiontuki ei saa ylittää julkisen palvelun tehtävien täyttämistä aiheuttavia nettokustannuksia. Arvioinnissa otetaan huomioon myös muut julkisen palvelun tehtävistä saadut suorat tai välilliset tulot. Tästä syystä nettohyöty, jonka muut toiminnot saavat julkisen palvelun tehtävästä, on otettava huomioon tuen suhteellisuutta arvioitaessa.”⁽¹⁷⁾
- (81) Olisi pantava merkille, että vaikka tiedonannossa viitataan tältä osin jäsenvaltioiden ja julkisten yritysten välisten taloudellisten suhteiden avoimuudesta 25 päivänä kesäkuuta 1980 annettuun komission direktiiviin 80/723/ETY⁽¹⁸⁾ ja sillä käyttöön otettuun kirjanpidollista erottelua koskevaan velvoitteeseen, kyseistä velvoitetta ei sovellettu televisiolähetysten alaan tämän päätöksen tarkastelujaksolla.
- (82) Tiedonannossa ei oteta kantaa siihen, millä keinoilla jäsenvaltio rahoittaa julkisen palvelun tehtäviä saaneita televisioyhtiöitä. Ranskan viranomaiset ovat valinneet sekarahoitusjärjestelmän, joka perustuu osaksi valtion varoihin ja osaksi kaupallisesta toiminnasta saataviin tuloihin. Viimeksi mainitut koostuvat lähes täysin mainos- ja sponsorointituloista; levitysoikeuksista varoja saadaan ainoastaan vähän. France 2:n ja France 3:n tavanomainen julkinen rahoitus muodostuu televisiolupamaksuista. Tämän lisäksi Ranskan viranomaiset myönsivät France 2:lle ja France 3:lle vuosina 1988–1994 taulukoissa 1 ja 2 mainittuja tukia.
- (83) Ranskan viranomaiset myönsivät France 2:lle myös kolme pääomatukea. Vuosina 1988–1991 kanava oli tehnyt niin paljon tappiota, että vuonna 1991 sen oli 24 päivänä heinäkuuta 1966 annetun Ranskan lain nro 66-537 241 artiklan mukaisesti pakko ensin lisätä ja sitten vähentää osakepääomaansa vastatakseen suurimmasta osasta tappioitaan ja kasvattaakseen omaa pääomaansa, jotta se vastaisi puolta osakepääomasta. Tämän toimen aikana Ranskan valtio antoi France 2:lle 500 miljoonaa Ranskan frangia. Se riitti varmistamaan kanavan toiminnan jatkuvuuden lyhyellä aikavälillä, mutta sen johdosta ei pystytty palauttamaan kestäväää tasapainoa omien varojen ja pankkivelkojen välille. Valtio joutui myöntämään vuosina 1993 ja 1994 kaksi uutta pääomatukea, joiden kokonaismäärä oli 410 miljoonaa Ranskan frangia.
- (84) Suhteellisuustestiä toteutettaessa komission on tarkastettava, ettei France 2:n ja France 3:n vuosina 1988–1994 saama julkinen rahoitus (tässä päätöksessä tarkasteltavat valtiontuet sekä televisiolupamaksut ja laitteistotuet) kokonaisuudessaan ylitä julkisen palvelun toiminnasta aiheuttamia nettokustannuksia.

⁽¹⁷⁾ Tiedonannon 57 kohta.

⁽¹⁸⁾ EYVL L 195, 27.7.1980, s. 35, direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 2000/52/EY (EYVL L 193, 29.7.2000, s. 75).

- (85) France 2 ja France 3 saivat vuosina 1988–1994 julkisia varoja eri kirjanpitoperiaatteiden mukaisesti. Televisiolupamaksujen tarkoituksena on korvata kummallekin julkiselle kanavalle julkisen palvelun tehtävistä aiheutuneet vuosikustannukset. Tämän vuoksi televisiolupamaksut kirjataan vuotuisesti tuloslaskelmaan. Pääoma- ja muut tuet kirjataan sen sijaan taseeseen. Pääomatuet ovat poikkeuksellisia lisävaroja, joilla katettiin useampana aiempaa varainhoitovuonna kumuloituneet tappiot. Samoin investointi- ja laitteistotuilla voidaan rahoittaa investointeja, joita käytetään ja samalla poistetaan useampana varainhoitovuonna. Tuet kirjataan siis tuloslaskelmaan samaan tahtiin investointien poistojen kanssa. Koska julkisen palvelun kustannusten korvaamiseksi suoritettussa laskelmassa on sekä taseen osia (tuet), että tulostilin osia (varainhoitovuoden kokonaismenoihin kuuluvat poistot), on väistämätöntä arvioida tilannetta keskipitkän tai pitkän aikavälin kumulaation perusteella, koska silloin voidaan katsoa, että (tuloslaskelmasta ilmenevät) tukien jatkamiset ja (taseesta ilmenevät) tuet ovat määriltään suunnilleen samoja. Koska muodollinen tutkintamenettely koskee vuosia 1988–1994, kumulaatiokausi otetaan huomioon.
- (86) France 2:lla ja France 3:lla on sekä julkisen palvelun toimintaa että kaupallisia toimia, jotka ovat joko omia tai tytäryritysten toteuttamia. Valtio voi korvata taloudellisesti ainoastaan kanavien julkisen palvelun toiminnasta aiheutuvat kustannukset. Korvaukset kattavat kaikki ohjelmien suunnittelusta ja lähettämisestä aiheutuvat kustannukset. Kummankin kanavan varainhoitovuoden kokonaismenoihin sisältyvät kuitenkin julkisen palvelun toimintaan liittyvien kulujen lisäksi kaupallisiin toimiin liittyvät kulut. Kummankin kanavan julkisen palvelun toiminnasta aiheutuvat nettokustannukset saadaan siis vähentämällä varainhoitovuoden kokonaismenoista kaikki kaupallisiin toimiin liittyvät kulut, ovatpa ne sitten itse omia tai tytäryritysten toteuttamia, sekä kyseisistä toimista saatu nettovoitto (pääasiallisesti mainos- ja sponsorointituloja), kuten tiedonannossa todetaan. Kuten taulukosta 4 ilmenee, tarkastelujaksolla 1988–1994 julkisen palvelun toiminnan nettokustannukset olivat kumuloituina France 2:n osalta 15,69 miljardia Ranskan frangia ja France 3:n osalta 20,89 miljardia Ranskan frangia⁽¹⁹⁾.

TAULUKKO 4

Vuosille 1988–1994 kumuloidut julkisen palvelun toiminnasta aiheutuneet nettokustannukset

	(miljardia Ranskan frangia)	
	France 2	France 3
Kokonaiskustannukset	41,982	37,011
Kaupalliseen toimintaan liittyvät kustannukset	<15,2>	<11,74>
Kaupallisesta toiminnasta saatu nettovoitto	<11,091>	<4,379>
Julkisen palvelun toiminnasta aiheutuneet nettokustannukset	15,691	20,892

- (87) Kyseiset julkisen palvelun nettokustannukset on suhteutettava kanavien saamaan kaikkeen julkiseen rahoitukseen, jotta voidaan arvioida, onko valtion antama taloudellinen korvaus ylittänyt kyseiset kustannukset. Koska televisiolupamaksujen sekä pääoma- ja muiden tukien osalta noudatetaan erilaisia tilinpitomenetelmiä, on tarpeen esittää julkisen palvelun tehtävistä aiheutuneiden kustannusten korvaukset vuosi kerrallaan huomioon otetun julkisen rahoituksen mukaisesti. Vuosina 1988–1994 France 2 sai televisiolupamaksuina 12,12 miljardia Ranskan frangia ja France 3 20,17 miljardia Ranskan frangia⁽²⁰⁾. Näin ollen tulostiliselvityksen perusteella käy ilmi, että France 2 sai kumuloidusti arvioituna liian vähän korvausta 3,57 miljardia Ranskan frangia ja France 3 vastaavasti 718,6 miljoonaa Ranskan frangia.

⁽¹⁹⁾ Näitä ja seuraavia lukuja on pyöristetty.

⁽²⁰⁾ Kyseisiin lukuihin sisältyvät sekä televisiolupamaksut että valtion maksamat osittaiset korvaukset siitä, että kaikkien kotitalouksien ei sosiaalisista syistä tarvitse maksaa televisiolupamaksuja julkisille kanaville.

- (88) Kyseisiä liian vähäisiä korvaussummia olisi verrattava taseeseen kirjattuihin ylimää räisiin julkisiin varoihin. Ne muodostuvat laitteistotuista sekä niistä investointi-, pääoma- ja muista tuista, joita tämä menettely koskee. Kumuloituina ne ovat France 2:n osalta 1,91 miljardia Ranskan frangia ja France 3:n osalta 633,5 miljoonaa Ranskan frangia. Julkisen palvelun toiminnan nettokustannuksiin ei pidä sisällyttää pääomavaroja eikä ennakkomaksuja, joita ei ole korvattu kaupallisia toimintaa harrastaville julkisten kanavien tytäryrityksille (115,2 miljoonaa Ranskan frangia France 2:lle ja 25,9 miljoonaa Ranskan frangia France 3:lle).
- (89) Kyseiset lisävarat huomioon ottaen vaikuttaa siltä, että France 2 ja France 3 saivat vuosina 1988–1994 liian vähän korvausta. France 2:n osalta tukea maksettiin liian vähän 1,54 miljardia Ranskan frangia, France 3:n osalta 59,2 miljoonaa Ranskan frangia.
- b) *Arviointi France 2:n ja France 3:n käyttäytymisestä mainosajanmyyntimarkkinoilla*
- (90) Tiedonannon mukaan komission on myös tarkastettava, ettei julkisen palvelun tehtäviin olennaisesti liittyvien kaupallisten toimien yhteydessä ole tapahtunut sellaista kilpailunvääristymää, joka ei olisi tarpeen julkisen palvelun tehtävien toteuttamiseksi. Kyseinen vääristymä olisi kyseessä, mikäli France 2 ja France 3, joille valtio korvaisi vähäisetkin mainostulot, alentaisivat mainoshintoja ja vähentäisivät samalla kilpailijoidensa tuloja.
- (91) TF1 vetoaa kantelussaan kyseiseen väitteeseen toteamalla, että koska kilpailijoiden kannattavuusvelvoitteet eivät sido France 2- ja France 3 -kanavia, ne voivat saamiensa valtiontukien ansiosta keino-tekoisesti alentaa mainosajan tai sponsoroinnin hintoja säilyttääkseen mainosasiakkansa.
- (92) Komissio ei ole käytettävissään olevien tietojen perusteella havainnut mitään TF1:n esittämän väitteen tueksi. TF1:n sekä France 2:n ja France 3:n mainosaikojen myyntihintojen erot eivät selity kyseisten kahden julkisen kanavan kaupallisella käyttäytymisellä, vaan sillä, että TF1:n mainosaika on julkisten kanavien mainosaikaa tehokkaampaa.
- (93) Televisiomainostajat ovat kiinnostuneita ennen kaikkea alle 50-vuotiaista kotirouvista koostuvasta katsojakunnasta. Katsojamääriä mitataan tiedotusvälineiden katepainetta kuvaavalla GRP-käsitteellä (Gross Rating Point), joka määritellään mainoskampanjassa saatujen yhteyksien keskiarvoksi suhteessa kohderyhmään kuuluvaan sataan henkilöön. Yhteys katsotaan saavutetuksi, kun yksi henkilö näkee tietyllä hetkellä välitetyn viestin.
- (94) Mainostajat haluavat mainoksilleen tehokkaimpia mainosaikoja, joilla katetaan tietyllä hetkellä kohderyhmä mahdollisimman laajasti. Tästä johtuu, että mitä enemmän mainosaika tavoittaa katsojia, sitä korkeamman yksikköhinnan mainostajat suostuvat mainoskatteesta maksamaan (GRP-hinta). Täten siis palkitaan mainosajan tehokkuus.
- (95) Taulukosta 6 ilmenee kunkin kanavan kohdalta GRP:n keskiarvo ja GRP-hinnan keskiarvo koko päivän aikana 15–49-vuotiaiden kotirouvien kohderyhmän osalta.

TAULUKKO 6 (*)

	TF1		France 2		France 3		M6	
	GRP-keskiarvo	GRP-hinta (euroa)	GRP-keskiarvo	GRP-hinta (euroa)	GRP-keskiarvo	GRP-hinta (euroa)	GRP-keskiarvo	GRP-hinta (euroa)
1990	5,8	2 732	3	2 738	2,3	2 533	1,9	2 440
1991	5,3	2 649	2,6	2 488	2,1	2 463	1,9	2 239
1992	4,8	2 963	2,5	2 652	2	2 707	1,9	2 297
1993	4,7	2 829	2,4	2 595	1,7	2 785	1,9	2 481
1994	4,7	2 983	2,6	2 847	1,6	2 777	2	2 475

(*) Tiedot peräisin ranskalaisten viranomaisten 2 päivänä tammikuuta 2003 päivättyyn kirjeeseen sisällyneestä taulukosta.

Lähde: MEDIAMETRIE/MEDIAMAT, POPCORN-käsittely

Koska menetelmiä muutettiin vuonna 1989, vertailua aiempiin tietoihin ei voida tehdä.

- (96) Taulukko 7 osoittaa kunkin kanavan kohdalta GRP:n keskiarvon ja GRP-hinnan keskiarvon parhaimpana lähetysaikana (kello 19–22) 15–49-vuotiaiden kotirouvien kohderyhmän osalta.

TAULUKKO 7

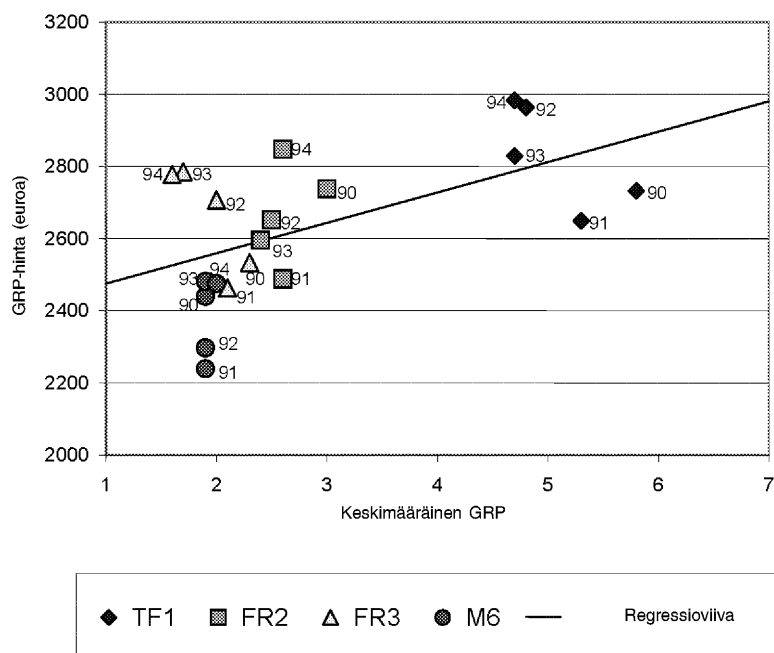
	TF1		France 2		France 3		M6	
	GRP-keskiarvo	GRP-hinta (euroa)	GRP-keskiarvo	GRP-hinta (euroa)	GRP-keskiarvo	GRP-hinta (euroa)	GRP-keskiarvo	GRP-hinta (euroa)
1990	12,8	3 465	5,9	3 079	3,9	2 620	3,4	2 815
1991	12,1	3 536	6,1	3 103	4,1	2 607	3,8	2 454
1992	10,4	3 741	5,7	3 613	3,9	3 032	4,4	2 587
1993	10,7	3 512	5,9	3 378	3,4	3 150	3,9	3 084
1994	10,3	3 735	6	3 519	3,4	3 078	4,2	3 920

Lähde: MEDIAMETRIE/MEDIAMAT, POPCORN-käsittely

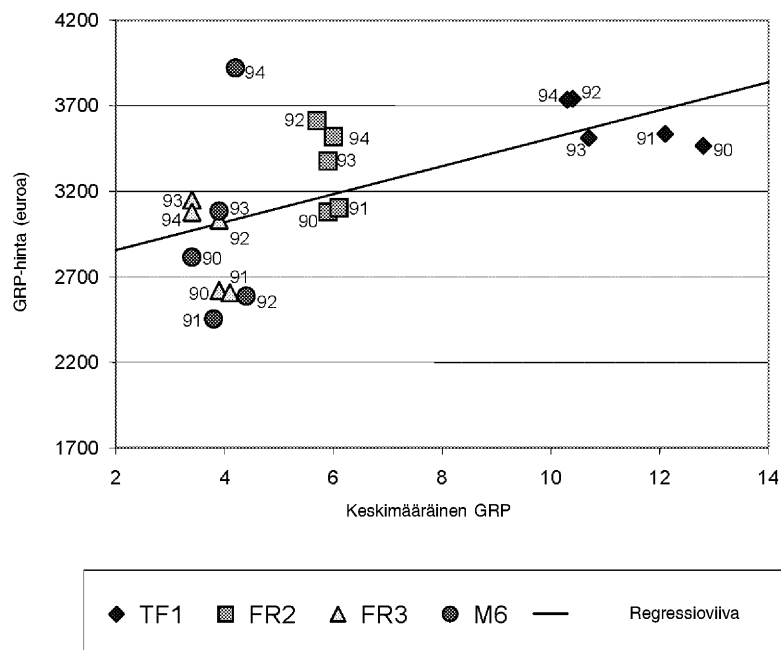
Koska menetelmiä muutettiin vuonna 1989, vertailua aiempiin tietoihin ei voida tehdä.

- (97) Voitaisiin todeta, että julkiset kanavat käyttäytyisivät mainosajan myyntimarkkinoilla kilpailua rajoittavasti, kun otetaan huomioon, että korkea keskimääräinen GRP-hinta johtaa korkeampaan GRP-hintaan (tehokkuuspremio), jos julkisten kanavien veloittamat GRP-hinnat olisivat tuntuvasti alhaisempia kuin TF1:n ja M6:n vastaavat hinnat. Näin ei kuitenkaan ole asianlaita taulukoissa 6 ja 7 esitettyjen tietojen perusteella. Tosin ne tukevat TF1:n väitettä siitä, että GRP-hinta on korkeampi kuin France 2:n tai France 3:n, joiden GRP-hinnat puolestaan ylittävät M6:n hinnat. Taulukoista käy ilmi myös, että TF1:n keskimääräinen GRP-hinta on aina hyvin selkeästi korkeampi kuin France 2:n tai France 3:n. Vuosina 1990–1994 koko päivä huomioon otettuna TF1:n keskimääräinen GRP-hinta vaihteli 4,7 pisteestä 5,8 pisteeseen, kun taas France 2:n vastaava hinta vaihteli 2,4 pisteestä 3 pisteeseen, France 3:n 1,6 pisteestä 2,3 pisteeseen ja M6:n 1,9 pisteestä 2 pisteeseen. Parhaimpaan katseluaikaan TF1:n keskimääräinen GRP-hinta vaihteli 10,3 pisteestä 12,8 pisteeseen, kun taas France 2:n vastaava hinta vaihteli 5,7 pisteestä 6,1 pisteeseen, France 3:n 3,4 pisteestä 4,1 pisteeseen ja M6:n 3,4 pisteestä 4,4 pisteeseen. TF1:n ja kahden julkisen kanavan GRP-hintojen välinen ero ei kuitenkaan ole suhteeton, jos sitä verrataan TF1:n ja M6:n GRP-hintojen väliseen eroon. Keskimääräisesti voidaan todeta France 2:n, France 3:n ja M6:n GRP-yksikköhintojen olevan 83 euroa alhaisempia suhteessa TF1:n GRP-hintaan kahtena tarkasteltuna ajanjaksona (koko päivän aikana ja parhaimpaan katseluaikaan). Tämän perusteella voidaan todeta, että France 2 ja France 3 eivät ole myyneet mainosaikaansa keinotekoisien alhaiseen hintaan.
- (98) Jäljempänä esitetyt kaaviot kuvaavat kanavien GRP-hintoja ja keskimääräistä GRP:tä koskevia tietoja, sellaisina kuin ne ovat esitettyinä taulukoissa 6 ja 7. Toinen kaavio koskee koko päivän tilannetta ja toinen parhaita katseluaikaa. Kutakin kanavaa koskevien pisteiden vähäisen määrän (viisi) ja niiden suppean hajonnan ansiosta voidaan kuvata kyseisten neljän kanavan tilanne asianomaisten viiden vuoden aikana samassa kaaviossa.

GRP-hinnan ja keskimääräisen GRP:n välinen suhde koko päivän aikana
(1990–1994)



GRP-hinnan ja keskimääräisen GRP:n välinen suhde parhaimpana katseluaikana
(1990–1994)



- (99) Kaavioista ilmenee, että keskimääräisen GRP:n ja GRP-hinnan välillä on olemassa positiivinen korrelaatio, mikä tukee väitettä tehokkuuspreemiosta: korkeamman GRP:n omaavalla kanavalla on korkeampi GRP-hinta. Kyseinen korrelaatio näkyy kaavioissa GRP-hinnan lineaarisena regressioviivana suhteessa keskimääräiseen GRP:hen, mikä osoittaa kaikkien kanavien GRP-hinnan ja GRP:n keskimääräistä suhdetta tarkastelujaksolla. Lisäksi kyseisistä kahdesta kaaviosta ilmenee, että France 2:n ja France 3:n veloittamat hinnat eivät ole merkittävästi alhaisempia kuin TF1:n ja M6:n veloittamat hinnat, kun otetaan huomioon tehokkuuspreemion vaikutus. France 2:n ja France 3:n osalta muutamien regressioviivan alapuolelle sijoittuvat pisteet ovat kuitenkin hyvin lähellä sitä. Lisäksi voidaan todeta, että tietyt France 3:n hinnat ylittävät M6:n hinnat GRP:n ollessa aika lailla vastaava.
- (100) France 2:n ja France 3:n vuosina 1990–1994 veloittamat hinnat eivät vaikuta merkittävästi alhaisemmilta kuin TF1:n ja M6:n veloittamat hinnat. Näin ollen TF1:n mainosajan korkeampi hinta selittyy sen mainosajan tehokkuudella eikä julkisten kanavien kaupallisella käyttäytymisellä. Sitä paitsi Ranskan kilpailuneuvosto on tehnyt saman päätelmän television mainosajan myynnistä vuonna 2001 tehdyssä päätöksessä ⁽²¹⁾.
- (101) Komissio toteaa yhtäältä, että Ranskan viranomaisten vuosina 1988–1994 France 2:lle ja France 3:lle antama julkinen rahoitus on ollut vähäisempää kuin niiden julkisen palvelun tehtävistä aiheutuneet kustannukset, ja toisaalta, että mikään ei osoita julkisten kanavien käyttäytyneen kilpailua rajoittavasti mainosajan myyntimarkkinoilla. Tämän vuoksi komissio katsoo, että France 2:n ja France 3:n julkisen palvelun tehtävien julkisessa rahoituksessa on noudatettu oikeasuhteisuuden vaatimusta.
- (102) Komissio katsoo, että tässä erityistapauksessa täyttyvät perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdassa säädettyä poikkeusta koskevat kolme soveltamisedellytystä.

VII. PÄÄTELMÄT

- (103) Komissio katsoo analyysinsä päätteeksi, että tässä tutkimusmenettelyssä tarkastellut valtiontuet ovat perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltuvia,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Ranskan France 2:lle ja France 3:lle myöntämät investointituet sekä Ranskan France 2:lle vuosina 1988–1994 myöntämät pääomatuet ovat yhteisön perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltuvia valtiontukia.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ranskan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 10 päivänä joulukuuta 2003.

Komission puolesta

Mario MONTI

Komission jäsen

⁽²¹⁾ Helmikuun 13 päivänä 2001 tehty päätös nro 00-D-67 visuaalisen mainosajan myynnin alalla todetuista menettelytavoista.